

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

PRIJEDLOG NOVIH
MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA
- KONZULTACIJSKI dokument
uz javnu raspravu od 19. rujna do 3. listopada 2014. -

1) UVOD

HERA je, sukladno odredbama Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 120/12 i 14/14), Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12) i Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 28/13 i 14/14), dužna donijeti Mrežna pravila plinskog sustava.

2) DOSADAŠNJE POSTUPANJE

HERA je 23. prosinca 2013., Odlukom na sjednici Upravnog vijeća, donijela Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava koja su objavljena su u "Narodnim novinama", broj 158/13, a stupila su na snagu 1. siječnja 2014. (dalje: Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava).

3) RAZLOZI ZA DONOŠENJE NOVIH MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

Razdoblje od donošenja Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava obilježilo su događaji koji su izmijenili okolnosti na tržištu plina u Republici Hrvatskoj, naročito na veleprodajnom segmentu tržišta, a koji su izravno povezani s funkcioniranjem maloprodajnog tržišta, pa tako i s radom operatora distribucijskog sustava.

Kao prvo, u siječnju 2014. izmijenjen je i dopunjen Zakon o tržištu plina, temeljem čega je;

- u veljači 2014. Odlukom Vlade Republike Hrvatske, za razdoblje do 31. ožujka 2017., energetski subjekt HEP d.d. imenovan za opskrbljivača na veleprodajnom tržištu (dalje: OVT) koji prema reguliranim uvjetima kupuje plin od proizvođača prirodnog plina na

teritoriju Republike Hrvatske te ga po reguliranim uvjetima prodaje opskrbljivačima u javnoj usluzi opskrbe za potrebe kupaca iz kategorije kućanstvo.

- zadnjim danom ožujka 2014. je istekao dugogodišnji ugovor o korištenju kapaciteta jedinog podzemnog skladišta plina u Republici Hrvatskoj, PSP Okoli, te je za narednih pet skladišnih godina operator sustava skladišta plina PSP d.o.o. proveo postupak za rezervaciju i raspodjelu kapaciteta sustava skladišta plina. Pri tome je sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske, OVT-u raspodijeljeno 70% ukupno raspoloživog broja standardnih paketa skladišnog kapaciteta za period do 31. ožujka 2017.
- na javnom natječaju za ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini organiziran od operatora tržišta plina, HROTE d.o.o., nije bilo zainteresiranih strana, te je energetsom subjektu HEP d.d. na osnovu odredbi Zakona o tržištu plina i činjenice da ima zakupljen najveći udio radnog volumena u sustavu skladišta plina, dodijeljena uloga ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini.

U navedenim okolnostima, a radi osiguranja fizičkog uravnoteženja odnosno sigurnosti plinskog sustava, postojeći model uravnoteženja plinskog sustava potrebno je značajno modificirati.

Navedeno podrazumijeva:

- uvesti obračun odstupanja bilančnih skupina na temelju iskorištene energije uravnoteženja, umjesto dosadašnjeg obračuna koji je uključivao samo naknade za prekoračenja odstupanja,
- omogućiti davanje ponuda za energiju uravnoteženja na dnevnoj razini od strane dnevnih ponuditelja energije uravnoteženja i
- unaprijediti raspodjelu dnevnih količina preuzetog plina na izlazima iz transportnog sustava, odnosno ulazima u distribucijski sustav, na temelju koje se obračunavaju odstupanja.

Navedene izmjene je nužno provesti kroz Pravila o organizaciji tržišta plina, Mrežna pravila transportnog sustava i Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava.

Vežano za Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava, bitno je doraditi način raspodjele dnevnih količina preuzetog plina na ulazima distribucijskih sustava na opskrbljivače plinom i na bilančne skupine. Dosadašnja praksa se pokazala kao jedna od temeljnih prepreka za učinkovit i razvidan obračun odstupanja, te za daljnji razvoj tržišta plina. Radi izostanka standardnih profila potrošnje, u praksi se primjenjuje inicijalna dnevna raspodjela od strane operatora transportnog

sustava, temeljem nominacija, te konačna dnevna raspodjela, po isteku mjeseca, koja se provodi na temelju raspodjele koju provode operatori distribucijskog sustava bez jasne metodološke podloge i s nedovoljnom razvidnošću. Predloženi prijelazni model raspodjele, propisan u Prilogu 2. Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava, predviđen za primjenu od listopada 2014., u probnom razdoblju se pokazao neprimjenjivim, te ga je nužno izmijeniti i prilagoditi novim uvjetima.

Osim toga, dosadašnja primjena Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava kao i suradnja HERA-e s operatorima distribucijskog sustava putem radnog tima, ukazala je na potrebu za unaprjeđenjem pojedinih odredbi.

4) SADRŽAJ NOVIH MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

S obzirom na sve navedeno, te na opseg potrebnih izmjena i dopuna, predlaže se donošenje prijedloga novih Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Prijedlog novih Mrežnih pravila). Prijedlog novih Mrežnih pravila, u usporedbi s Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava mijenja ili dopunjuje slijedeće bitne odredbe;

- *Kroz cijeli tekst:* poopćena i usklađena terminologija, vezano za dosljedno korištenje pojmova korisnik sustava, krajnji kupac, investitor priključka, kao i za pojmove vezane uz građenje, ispravljene uočene nomotehničke pogreške,
- *Članak 4.* dopunjene i izmijenjene definicije pojmova: izlaz iz distribucijskog sustava, krajnji kupac, naknada za priključenje i povećanje priključnog kapaciteta, plinovod, priključak, tarifni model, ulaz u distribucijski sustav,
- *Članak 13.* detaljno propisan novi način na koji operator distribucijskog sustava utvrđuje godišnje gubitke plina, te utvrđuje i obračunava nadoknadu za gubitke pojedinom korisniku sustava,
- *Članak 26.* kvalitetnije propisan sadržaj energetske uvjeta,
- *Članak 28.* kvalitetnije propisano rješavanje žalbe na energetske uvjete, dok su prigovori izdvojeni u zasebno poglavlje XV,
- *Članak 30.* kvalitetnije propisan sadržaj energetske suglasnosti,
- *Članak 33.* kvalitetnije propisano rješavanje žalbe na energetske uvjete, dok su prigovori izdvojeni u zasebno poglavlje XV,
- *Članak 36. stavak 7.* propisano da naknada za stvaranje izvanrednih tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu ne podrazumijeva pravo na raspolaganjem izgrađenim dijelom distribucijskog sustava,

- *Članak 36. stavak 4.* propisano da se, ukoliko krajnji kupac u roku od jedne godine od dana prestanka ugovora o opskrbi plinom ne sklopi novi ugovor o opskrbi plinom, priključak može staviti izvan funkcije, a energetska suglasnost prestaje važiti,
- *Članak 46.* preciznije propisani zahvati, te troškovi kod povećanja priključnog kapaciteta,
- *Članak 48.* uvedeno i propisano ovlaštenje za izvođenje plinskih instalacija,
- *Članak 53.* preciznije propisane ugovorne strane, te utvrđivanje položaja izlaza iz distribucijskog sustava,
- *Članak 57.* bitno dopunjene odredbe o načinu utvrđivanje kvalitete plina, na način da:
 - predstavnik operatora distribucijskog sustava ima pravo od operatora transportnog sustava zatražiti presliku dokumentacije o uzorkovanju, te uzorke plina,
 - predstavnik proizvođača prirodnog plina ili operatora sustava skladišta plina ima pravo od operatora distribucijskog sustava zatražiti presliku dokumentacije o uzorkovanju, te uzorke plina,
 - preciznije propisan pregled parametara kvalitete plina (polumjesečni), uključivo sadržaj i mjerne jedinice, te uveden pregled parametara za obračun isporučenog plina (mjesečni), koji uključuje **mjesečnu obračunsku ogrjevnu vrijednost**, te način njezinog utvrđivanja,
- *Članak 58.* uvedeno korištenje šest decimalnih mjesta za iznos ogrjevne vrijednosti, radi usklađenja s Mrežnim pravilima transportnog sustava i propisanog formata razmjene podataka na interkonekcijskim točkama s transportnim sustavima susjednih država,
- *Članak 59.* dopunjene odredbe o propisanim podacima za obračunsko mjerno mjesto, te načinu izmjene podataka o obračunskom mjernom mjestu, naročito o tarifnom modelu, radi jasnijeg postupanja i usklađenja s Općim uvjetima opskrbe plinom, vezano za postupak promjene opskrbljivača,
- *Članak 61.* dopunjene odredbe u dijelu prava korisnika sustava na način da osim krajnjeg kupca i korisnik sustava može zahtijevati ugradnju korektora, pretplatnog plinomjera ili plinomjera i druge mjerne opreme s povećanim brojem funkcija od standardne izvedbe, kao i propisanog načina naplate očitavanja i dostave podataka za obračunska mjerna mjesta na kojima je operator distribucijskog sustava o svom trošku ugradio plinomjer i drugu mjernu opremu koja omogućuje daljinsko očitavanje,
- *Članak 68.* bitno dopunjene odredbe o očitavanju plinomjera i dostavi podataka korisniku, na način da su:
 - preciznije propisani rokovi očitavanja, uz dodani rok očitavanja za pojedino obračunsko mjerno mjesto, unutar roka očitavanja za sve obračunska mjerna mjesta iste grupe, a radi izbjegavanja uočene prakse velikih razlika između očitavanja istog obračunskog mjernog mjesta, što kupcima onemogućava praćenje potrošnje, te izaziva brojne prigovore na obračun isporučenog plina,
 - ponovno uvedena obveza **mjesečnog očitavanja obračunskih mjernih mjesta svih tarifnih modela, osim za kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge**. Navedenu praksu koristi značajan broj operatora distribucijskih sustava, a nužno ju je propisati radi novih uvjeta na tržištu plina, te ranije spomenute problematike uravnoteženja i sigurnosti sustava,

- jasno propisana obveza **dnevnog očitavanja obračunskih mjernih mjesta TM9-TM12 kao i obračunskih mjernih mjesta s ugrađenim plinomjerom i drugom mjernom opremom koja omogućuje daljinsko očitavanje**, također radi problematike uravnoteženja i sigurnosti sustava, te davanja korisnicima sustava informacija neophodnih za planiranje načina korištenja distribucijskog i transportnog sustava,
 - vezano za **zajedničke plinske kotlovnice, uveden i propisan način raspodjele izmjerene energije plina** potrošene za proizvodnju toplinske energije s obzirom na toplinsku energiju isporučenu krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo i toplinsku energiju isporučenu krajnjim kupcima koji nisu iz kategorije kućanstvo, radi transparentnog obračuna, temeljem zakonskog prava za kućanstva koja koriste toplinsku energiju na reguliranu cijenu za javnu uslugu opskrbe plinom.
- *Članak 71. i Prilog 2.* izmijenjena i dopunjena terminologija i propisana raspodjela energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav, u periodu do primjene standardnih profila potrošnje na način da;
- energija plina preuzeta na ulazu u distribucijski sustav za **dnevno mjerena obračunska mjerna mjesta** utvrđuje se temeljem dnevnih mjerenja isporučenog plina, te se raspodjeljuje korisniku sustava (opskrbljivaču) i bilančnoj skupini (VBS-u),
 - energija plina preuzeta na ulazu u distribucijski sustav za **mjesečno mjerena obračunska mjerna mjesta** utvrđuje se temeljem mjesečnih mjerenja isporučenog plina, te se raspodjeljuje korisniku sustava (opskrbljivaču) i bilančnoj skupini (VBS-u),
 - energija plina preuzeta na ulazu u distribucijski sustav za **kućanstva koja koriste opskrbu u obvezi javne usluge** utvrđuje se kao ostatak, odnosno razlika mjesečnih mjerenja preuzetog plina na ulazu (podaci od operatora transportnog sustava) i raspodijeljene energije iz prethodne dvije točke, te se raspodjeljuje korisniku sustava (opskrbljivaču u obvezi javne usluge) i bilančnoj skupini OVT-a,
 - rokovi dostave podataka o raspodjeli energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav propisani su Mrežnim pravilima transportnog sustava.
- *Članak 72.* izmijenjene i dopunjene odredbe vezano za sustav prikupljanja, obrade, pohranjivanja i razmjene podataka o mjerenju, na način da su brisane odredbe koje se nalaze u Mrežnim pravilima transportnog sustava, te je propisan sadržaj praćenja podataka o dnevnim mjerenjima,
- *Članak 73.* uvedeno poglavlje Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava, radi kvalitetnijeg propisivanja načina rješavanja prigovora korisnika sustava ili krajnjeg kupca, na način usklađen s Općim uvjetima opskrbe plinom.
- *Članak 83. stavak 4.* propisano prijelazno razdoblje do 1. siječnja 2015., u kojem operator distribucijskog sustava obračunska mjerna mjesta s dnevnim mjerenjima očitava samo jednom dnevno, u 6:00 sati te podatke o očitavanju dostavlja korisniku sustava do 10:00 sati.
- *Članak 83. stavak 6.* propisano da se do odobravanja cjenika nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava koji će uključiti uslugu izdavanja ovlaštenja za

izvođenje plinskih instalacija usluga plaća u iznosu jednakom iznosu za uslugu izdavanja ovlaštenja za izvođenje priključaka, a ovlaštenje se izdaje u jednakom trajanju.

- *Članak 84.* propisano je da je operator distribucijskog sustava dužan je do 30. lipnja 2015. preuzeti na gospodarsko upravljanje priključke koji nisu u njegovom vlasništvu, a investitor priključka je u istom roku dužan operatoru distribucijskog sustava, na čiji distribucijski sustav je građevina priključena, ustupiti na gospodarsko upravljanje priključak.
- *Prilog 1.* ispravljene uočene tiskarske pogreške, te dopunjene odredbe o obračunskoj nadmorskoj visini koja se određuje prema nadmorskoj visini obračunskog mjernog mjesta, u propisanim razredima, a u cilju jasnije primjene, te zaštite krajnjih kupaca,
- *Prilog 2.* objašnjenje u članku 71.
- *Prilog 3.* u članku 6. dopunjene odredbe o sredstvima osiguranja plaćanja, radi omogućavanja povoljnijeg načina plaćanja jamstva za korisnika sustava.

U Zagrebu, 17. rujna 2014.